باشوری کوردستانم وا بینی.. هیوا ناسیح

(میللەتێك لە ڕەوشێکی تاڵ و خەوێکی شیریندا)

دوای نزیکەی پێنج ساڵێك سەفەری باشوری کوردستانم کرد و پێش چەند ڕۆژێك گەڕامەوە، هەرچەندە زیاتر لە ٢٢ ساڵە لە کوردستان دوورم، بەڵام ئەمە یەکەمجارە دوای ماوەیەکی وا درێژ سەردان بکەمەوە.
پێنج هەفتە لە کوردستان مامەوە، هەرچەندە گەرمایەکی تاقەتپڕوکێن بوو، کەمتر بواری سەردان و یەکتر بینین هەبوو، بەڵام ئەوەندەی کرا، هەندێک شاری کوردستان بە هەولێریشەوە گەڕام و جگە لە کەسوکار و هاوڕێیان دەیان کەسی ڕۆشەنبیر، راگەیەندکار، بەرپرسی حزبی و حکومیم بینی. ئاسودە بووم لە هەردوو مەراسیمی ساڵڕۆژی تیرۆرکردنی شەهیدان سۆرانی مامە حەمە و ویداد حوسێندا بەشداریم کرد، کە لە دوو ڕێکەوتی جیادا سازکران. لێرەدا هەندێک سەرەقەڵەم دەنوسم، کە ڕا و سەرنج و تێبینی خۆمە لەسەر باشور، هیوادارم هەڵە بم و لە خاڵە نێگەتیڤەکاندا نەمپێکا بێت:

- جگە لە خەڵکی کاسبکار و ناموچەخۆر، زۆربەی زۆری موچەخۆرانی حزبی و حکومی چەند سەعات و ڕۆژانێکی زۆر کەم لە هەفتەدا کار دەکەن، زۆریان لە کاتی دەوام و سەر کاریشیاندا هەر بێکارن و کات بەڕێ دەکەن. زۆربە لایان سەیر بوو کاتێک دەمگوت، من ڕۆژانە هەشت سەعات و نیو و پێنج ڕۆژ لە هەفتەیەکدا لە ئەوروپا کار دەکەم.
- ئەو گروپەی باسم کردن کاتێکی زۆری بەتاڵییان هەیە و نازانن چۆن پڕی بکەنەوە، زۆربەیان سود لە کاتە بەتاڵەکانیان نابینن و هەر بە خەوتن و سەیری کەناڵەکانی تی ڤی و تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان بەڕێی دەکەن. زۆرترین پشوو دەدەن و کەمترین جوڵە ئەنجام دەدەن.
- زۆربە بەیانییان درەنگ هەڵدەستن و خەوی پاش نیوەڕوانیش بووەتە نەریتێکی ئاسایی لای زۆربەی خەڵک! (میللەتێک لە ڕەوشێکی تاڵ و لە شیرینی خەودا).
- ئێستاش زۆرێک لایان وایە ڤایرەسی کۆرۆنا درۆیە و هیچ مەترسی نییە، بۆیە خەڵکانێکی زۆر کەم خۆپارێزی دەکەن.
- هێشتا زۆربەی خەڵکە ئەکادیمی و خاوەن بڕوانامە بەرزەکان و ڕۆشەنبیرەکانیش ڕێزی کات و مەوعید نازانن و ناگرن و زۆر

کەم بە بەڵێن یان مەوعیدەوە پەیوەستن، دواتریش هەزار بیانوی حازربەدەست دەهێننەوە بۆ پابەند نەبوونیان.

- باشترین دوو دەزگای ڕاگەیاندنی ئەهلی کە ئاوێنە و هاوڵاتین، ئاوێنە لەبەر خراپی باری ئابوری و خۆنەفرۆشتنی بە حزبەکان هیچ نوسینگە و بارەگایەکیان نەماوە و لە ماڵەوە چەند خۆبەخشێک سایتەکەیان بەڕێوە دەبەن، هاوڵاتیش چەندکەسێکی کەم و ماندوو لە نوسینگەیەکی خاکیدا چاپ و بڵاوی دەکەنەوە، واتە حاڵیان لە ئاوێنە باشترە، بەڵام زۆریش نا. دەتوانین بڵێین، کە میدیای ئازاد و سەربەخۆ نەماوە!
- ڕاگەیاندن بووتە بزنسێکی ناڕەوا و چاوچنۆکی و قەڵەم و ویژدان و کیبۆرد فرۆشتن، چووەمە نوسینگەی هەندێک ماڵپەڕی بە ناو ئەهلی، دەتگوت نوسینگەی سی ئێن ئێن و بی بی سییە، کە دەپرسی ئەم نازو نیعمەتتان لە کوێوە هێناوە، دەڵێن بە پارەی ئیعلانات و پشتیوانیی هەندێک کەس، دەوەرە وشەی (هەندێک کەس) سەرنجت ڕانەکێشێت!
- هەر کەس سەرەگوریسێکی حزبی یان حکومی بەدەستەوە بێت (بەرپرسیارەتییەکی هەبێت) خۆی پێ گەورەیە و دەجار تێلی بۆ بکە، ئەو جارێک بێت ناکاتەوە! هەر یەکێک لەمانە دوو سێ مۆبایل و ژمارەی جیاجیای هەیە. زۆربەشیان هیچیان بەدەست نییە.
- خوێندن و بڕوانامە هێنان بووتە ئاوخواردنەوە، بەتایبەت بۆ دەوڵەمەند و کەسوکاری بەرپرسەکان، لە مامۆستایەکی زانکۆم پرسی، کە هاوڕێیەکی نزیکمە، ئێستا بە نزیکی چەند هەزار خاوەن بڕوانامەی ماستەر و دکتۆرا لە باشور هەیە و چەندیان بە ماندوبوون و کۆششی خۆیان پێی گەیشتون، وڵامەکەی وابوو: نزیکەی ٢٠ هەزار هەیە و نیوەی ئەم ژمارەیە بێماندووبوون و شەونوخونی بەدەستیان هێناوە! سڵاو لە زانست!
- تووێژێک دروست بووە، کە مووچەی زۆر و زەبەلاح و پارەی موفتیان هەیە، کە یان لە حکومەت و حزبە باڵادەستەکانەوە، یان بە هۆی بێدەربەستی حکومەتەوە لە ڕێگەی بازرگانی بێسەروبەرەی جۆراوجۆر تا دەگات بە مادده هۆشبەرەکان، بەو دەستە پارەی موفتیان دەست دەکەوێت و بەم دەستەش تەخشان و پەخشانی دەکەن.
- نەوەیەک لە کچ و کوڕی لێپرسراوەکان دروست بووە، کە پارەیەکی زۆریان خراوەتە بەردەست و لە ڕووی هەست بەلێپرسراوێتیکردن و مۆراڵی و بەها مرۆڤایەتییەکانەوە

لەوپەڕی نزمی و داتە‌پیویدان. خەریکە وەک کچان و کوڕانی شێخەکانی دورگەی عەرەبیان لێ دێت، کە تەنها پارەیان هەیە و وا دەزانن بە پارە دەتوانن هەمووو شت بکڕن و ناز بە سەر زەویدا دەکەن!

- بازاڕ و سەرجادەکان پڕیەتی لە نوێترین مۆدێلی ئۆتۆمبیلی گرانبەها و کەشخە، هاوکات پڕیەتی لە سواڵکەر و دەسگێڕی مناڵ و پیرەژن و پیرەمێردی ماندو و بێچارە و تەنانەت ئافرەتی گەنج و لەشفرۆشیش!
- لەسەر ئاستی حکومەت و یاسا، جێبەجێکردن یاسا تەنها بەسەر خەڵکە ڕەشوروت و هەژار و بێ پشتەکەدایە. لێپرسراوان و نەوەکانیان لەسەرو یاساوەن و حساب بۆ کەس ناکەن. ئامادەن لە سەر دەستشکانەوەی شۆفێرێک بە سەریاندا، یان نوسینی سزای سەرپێچیی پۆلیسێک بۆیان لایەکی شار بکەنە بەر□ەی شەڕ.
- جیاوازیەکی ئاشکرا لە ڕووی ڕێگەوبان و پارک و باڵەخانەوە لە نێوان سەوز و زەرددا هەیە، بەڵام لە ڕووی دابینکردنی ئاو و کارەباوە وەک یەکن.
- سێکتەرەکانی خزمەتگوزاریی، پەروەردە، خوێندنی باڵا، دادوەریی، سەربازیی …هتد لە ڕەوشێکی زۆر خراپدان و بەرەو خراپتریش دەڕۆن، بە قەولی کەسانی میکانیک، لە کوێوە دەستی بدەیتێ، بۆغو و واشەر و پارچە‌ی لێ بەردەبێتەوە. نازانیت باسی کوێ و چییان بکەیت!
- سیاسەت و حزبایەتی زۆر بێ رە□ن و ڕەواجە، زۆربەی هەرە زۆری حزبەکان بە ئیمتیازات و ئیغرائات کادر و ئەندامەکانیان بە خۆیانەوە بەستۆتەوە. خەڵک وا فێرکراوە تەنها حزبایەتی بۆ مافی کەسی و بەرژەوەندیی تایبەتی بکات.
- کەسێکی کاسبکار و بێلایەن نابینیت کە داکۆکی لە حکومەتی هەرێم بکات، جگە لە هەندێک لەوانەی لەو ڕەوشە سودمەندن.
- دوای ڕووداوەکانی تالیبان و ئەفگانستان لێپرسراوانی باشوریش جۆرە سام و ترسێکیان لێ نیشتوە، کە ئەو ڕەوشەیان لێ تێک دەچێت و وا بۆیان ناچێتەسەر، هەرچەندە وا خۆشیان نیشان دەدەن کە پێیانەوە دیار نەبێت.

چەند دیاردەیەکی پۆزەتیف:

- ژنان و کچان تا ڕادەیەک هاتونەتە ناو بازاڕی کار و ریستورانت و کافێ و فرۆشگاکانەوە.
- هۆشیارییەکی ژینگەپارێزی بەدیدەکرێت، لای کە‌می لای نەوە نوێکە، هەرچەندە هێشتا بە پێی پێویست نییە و زۆری ماوە.
- بە گشتی خێزان کەمتر مناڵ دەخەنەوە لە چاو ساڵانی

رابردوودا، کە ئەمە بارێکی قورسی لە سەر ژنان بە‌تایبەتی و خێزان بە گشتی لابردوە، هەرچەندە هەندێک کەس ئەم خاڵە بۆ بابەتی ئاسایشی نەتەوەیی بە خاڵێکی نێگەتیڤ دەبینن.

– هەستی نەتەوەچێتیی تەسکبین و ناوچەگەریی بەرامبەر خەڵکان و گەشتیاری عەرەبی باشور و ناوەڕاست کە دێنە کوردستان زۆر کەم بووەتەوە.

تێبینی: وەک ڕای خۆم دەڵێم زۆربەی هەرە زۆری ئەو خاڵانەی سەرەوە حکومەت و دەستەڵات لێی بەرپرسن نەک خە‌ڵکانی ئاسایی.